

Toetsbeleid De Nieuwe Veste

Beleid Toetsbeleid	206.07.00-BEL
	Onderwijs, versie: 1.0
	Datum MR: 02-10-19

1. Inleiding

In het toetsbeleid worden de visie en het beleid van De Nieuwe Veste op het gebied van toetsen nader uitgewerkt. De eisen waarop het werk van de leerling wordt beoordeeld, zijn nader uitgewerkt in het toetsreglement.

De ervaring leert, dat het ontwikkelen van goede toetsen en het analyseren en beoordelen van de kwaliteit van toetsen lastig is. Er wordt onder tijdsdruk vaak gebruik gemaakt van de standaardtoetsen die bij de methode worden geleverd. Het zelf ontwikkelen van een toets is een belangrijke vaardigheid, die elke docent dient te beheersen.

De wijze waarop getoetst wordt, de weging van de verschillende onderdelen en de planning is voor de bovenbouw vastgelegd in een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). De Nieuwe Veste vindt, dat de eisen waarop het werk van de leerling wordt beoordeeld duidelijk zichtbaar en helder moet zijn voor alle leerlingen in alle fases van het onderwijs.

2. Doel en functie van toetsen

Evalueren is een belangrijke stap in het onderwijsproces. Een docent kan allerlei elementen van het onderwijsleerproces evalueren. In deze notitie maken we onderscheid tussen product- en procesevaluatie, waarbij toetsing productevaluatie betreft.

Bij toetsing maken we onderscheid tussen formatieve evaluatie en summatieve toetsing.

Formatieve evaluatie vindt tussentijds (schriftelijk of mondeling) plaats gedurende een onderwijsleerproces, met als doel duidelijk te maken waar het kennen en kunnen van leerlingen nog niet aan het beoogde niveau voldoet. Leerlingen krijgen tussentijds feedback en kunnen vervolgens aan hun zwakke punten gaan werken.

Summatieve toetsing is bedoeld om beslissingen te nemen die de onderwijsloopbaan van leerlingen raken: een voldoende of onvoldoende voor een toets, doubleren of overgaan, zakken of slagen.

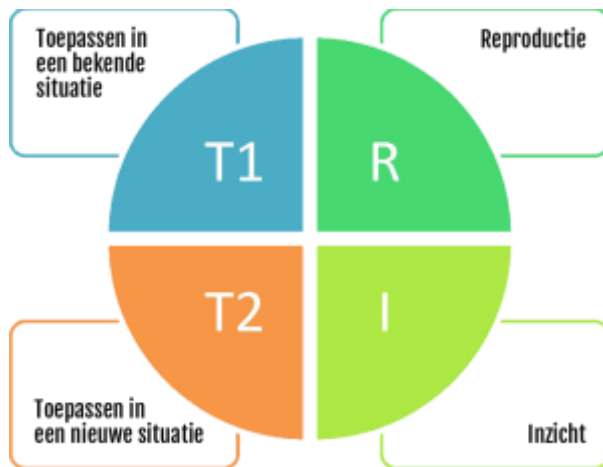
Hierbij is het belangrijk dat een toets valide en betrouwbaar is en dat hij onder bepaalde condities is afgenomen, door de docent wordt gecorrigeerd en van een beoordeling wordt voorzien.

3. Toetssystematiek¹

Er zijn verschillende modellen om de cognitieve niveaus van leren in kaart te brengen waaronder de Taxonomie van Bloom, OBIT² en RTTI. Om scherp en transparant de cognitieve niveaus van leren in kaart te brengen, kiest De Nieuwe Veste bij de constructie van toetsen voor RTTI. De reden hiervoor is, dat RTTI duidelijk is, eenvoudig is toe te passen en aansluit bij de kwaliteitseisen van de Inspectie van het Onderwijs.

¹ De leerlingen van het PrO werken op een andere wijze en de beoordelingen vinden plaats op wijze van ontwikkeling en niet op prestaties.

² OBIT: Onthouden, Begrijpen, Integreren en creatief Toepassen.

- R = reproductievragen: vragen die kunnen worden opgelost op basis van herkenning of reproductie. Er hoeft niets wezenlijks te worden toegevoegd aan het geleerde.
- T1 = toepassingsgerichte vragen die gericht zijn op het toepassen van de leerstof in reeds geleerde situaties. Met toepassingsvragen wordt nagegaan of de leerling in staat is om het geleerde zelfstandig toe te passen in een bekende, geoefende context.
- T2 = complexere toepassingsgerichte vragen die gericht zijn op het toepassen van de leerstof in nieuwe situaties. Met deze toepassingsvragen wordt nagegaan of de leerling in staat is om het geleerde te koppelen aan andere situaties.
- I = inzichtvragen zijn vragen die een actievere, eigen inbreng van de leerling verwachten. Inzicht vraagt van een leerling om in een onbekende situatie de oplossing van een probleem te vinden op basis van het geleerde en/of eerder verworven competenties.

Door deze niveaus te beschrijven en markeren kunnen leerprocessen worden gevolgd, gestuurd en verbeterd door zowel docent als leerling. RTTI maakt het ook mogelijk om in de lessen meer aandacht te besteden aan de (hogere) cognitieve niveaus om zo de ontwikkeling van de hersenen bij jongeren te versnellen en/of te stimuleren.

De ontwikkeling van R naar I in toetsen is afhankelijk van het onderwijsniveau en het leerjaar.

4. Kwaliteitseisen aan toetsen

De leerdoelen horen richtinggevend te zijn voor de ontwikkeling van toetsen. Zij geven aan wat een leerling moet kennen of kunnen na afloop van een les of lessenserie.

Toetsen moeten representatief zijn voor het voorafgaande onderwijs, zowel wat betreft inhoud als niveau van stofbeheersing en vaardigheden.

Een toets moet daadwerkelijk meten wat bedoeld is te meten. De functies die aan toetsen worden toegekend, komen alleen dan tot hun recht als de toetsen aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Vijf belangrijke eisen zijn:

A. Betrouwbaarheid

Een toets wordt betrouwbaar genoemd als zij bij herhaalde afname onder dezelfde omstandigheden eenzelfde resultaat laat zien. Belangrijke factoren bij betrouwbaarheid zijn:

- de opgaven moeten helder en duidelijk geformuleerd zijn;
- er mag geen twijfel bestaan over het soort antwoord dat van de kandidaat wordt verwacht;
- extreem moeilijke of gemakkelijke opgaven moeten vermeden worden;
- de toets in z'n geheel moet een onderscheid maken tussen 'goede' en 'zwakke' kandidaten, hetgeen ook geldt voor de afzonderlijke opgaven (toets moet discrimineren);
- de betrouwbaarheid wordt ook beïnvloed door het aantal opgaven (de invloed van een opgave is groter bij een toets met weinig opgaven) dan een toets bevat en de frequenties van toetsing;

Beleid Toetsbeleid	206.07.00-BEL
	Onderwijs, versie: 1.0
	Datum MR: 02-10-19

- om ongewenste beoordelaarseffecten tegen te gaan wordt de volgorde van de antwoordvellen van leerlingen tijdens de beoordeling regelmatig gewijzigd en kijkt de beoordelaar niet naar de naam van de leerling die de toets heeft gemaakt;
- toetsen van leerlingen met een toetsscore rond de zak/slaagregeling kunnen door een tweede beoordelaar nagekeken worden.

B. Validiteit

De validiteit van een toets is de eigenschap dat de toets meet wat de constructeur bedoeld heeft ermee te meten. Bij inhoudsvaliditeit ga je na of de toets wel werkelijk de kennis, vaardigheden en houdingen meet die je wilt meten. Daartoe dienen doelstellingen helder te zijn. 'Enig inzicht in', 'een voldoende beheersing van' zijn vage omschrijvingen die geen goede basis vormen voor een valide toets. Begripsvaliditeit is de mate waarin de toetsscore beschouwd kan worden als een maat voor het bedoelde begrip. Zo is het niet valide om inzicht te toetsen door een definitie te vragen van een begrip. De toets moet dus op het juiste niveau toetsen. In onderwijssituaties zou een belangrijke rol moeten worden toebedeeld aan de inhoudsvaliditeit van een toets.

C. Aanvaardbaarheid

Het aanvaardbaar maken van beslissingen op grond van een toets is geen eenvoudige zaak en hangt mede af van het belang van de betreffende toetsing. Naast eisen ten aanzien van betrouwbaarheid en validiteit, dient een toets ook voor betrokkenen 'doorzichtig' te zijn ten aanzien van: het kiezen van de te volgen strategie tijdens de voorbereiding, beoordeling en waardering van de toetsresultaten (correctievoorschriften en de procedure voor de bepaling van het cijfer).

D. Transparantie

Transparantie betreft vooral de inhoud van de vragen en de berekening van het cijfer. En wat dat laatste betreft, met als voorbeeld een examen, vooral de vraag hoeveel punten nodig zijn voor een voldoende. Bij de inhoud is het van belang bij de formulering van vragen erop te letten dat deze duidelijk verwijzen naar herkenbare begrippen, situaties of vaardigheden zoals die beschreven staan in examenprogramma's. Het gebruik van standaardformuleringen bevordert de duidelijkheid in dit opzicht.

E. Objectiviteit

Toetsuitkomsten dienen onafhankelijk te zijn van storende invloeden van beoordelaars.

5. Toetscontrole en toetsanalyse

De Nieuwe Veste verwacht van al haar docenten, dat zij toetsen laten controleren door een collega van de vaksectie danwel een collega van één van de scholen binnen het samenwerkingsverband DOVOC. Daarnaast verwacht De Nieuwe Veste van docenten, dat zij zelf toetsen analyseren. Binnen De Nieuwe Veste wordt het centraal examen geanalyseerd met behulp van Wolf. Tijdens het jaarlijkse formele gesprek tussen leidinggevende en docent legt de docent verantwoording af over de uitgevoerde toetscontroles en toetsanalyses.